

Силабус курсу

Страхування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма – «Митна та податкова справа»

Рік навчання: 4 Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП д.е.н., проф. Добіжа Наталія Володимирівна

Контактна інформація: n.dobizha@wunu.edu.ua; +380672523854;

Опис дисципліни

Дисципліна «Страхування» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Метою вивчення дисципліни «Страхування» є формування у студентів теоретичних знань, сучасного конструктивного мислення та вироблення практичних навичок щодо: застосування організаційних, правових, економічних та фінансових механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб в разі настання ризикових ситуацій; аналізу організаційно-правового та інституційного середовища функціонування страхового ринку; укладання страхових договорів у різних галузях страхування, за різними формами і видами страхування, співстрахування та перестрахування; визначення доходів, витрат та фінансових результатів діяльності страхових компаній, освоєння діючої практики оподаткування результатів їхньої діяльності; розрахунку основних показників фінансової стійкості страховиків.

Структура курсу

Години (лек. / прак.)	Години (лек. / прак.)	Результати навчання	Завдання
2/ 2	1. Сутність, принципи і роль страхування	Знати термінологію з теорії страхування, уміти пояснити сутність страхування та необхідність страхового захисту суб'єктів господарювання та життєдіяльності	Тести, питання

		людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами та визначати завдання, функції і принципи страхування	
2/ 2	2. Класифікація страхування	Розуміти підходи щодо класифікації страхування за різними ознаками та уміти застосовувати на практиці класифікацію страхування за галузями, формами та видами страхування	Кейси
2/ 2	3. Страхові ризики та їх оцінка	Вміти пояснити сутність враховуючи його основні характеристики ризику, та застосовувати на практиці алгоритм оцінки ризику і визначення доцільності його страхування	Кейси
2/ 2	4. Страховий ринок	Розуміти сутність і зміст страхового ринку та розрізнити його види та елементи, суб'єкти, об'єкти та вміти на практиці застосовувати навички щодо порядку підготовки та укладання різного виду страхових договорів	Тести, питання
2/ 2	5. Страхова організація	Розуміти порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній та вирізнити існуючі організаційні форми страховиків, уміти на практиці застосовувати навички щодо формування фінансових, матеріальних, трудових ресурсів страховика	Тести, питання, ситуаційні завдання
2/ 2	6. Державне регулювання страхової діяльності	Розуміти сутність та значення державного регулювання страхової діяльності та уміти на практиці застосовувати знання правових засад організації та проведення такої діяльності, функціонування органів регулювання і нагляду за страховою діяльністю в Україні	Тести, питання, ситуаційні завдання
2/ 2	7. Особисте страхування	Розуміти сутність та розрізнити ризикові та нагромаджувальні види особистого страхування, уміти застосовувати на практиці принципи організації та проведення обов'язкового медичного страхування і особливостей здійснення добровільного медичного страхування	Тести, питання, задачі
4/ 4	8. Страхування майна	Розуміти особливості проведення страхування майна фізичних і юридичних осіб та уміти на практиці застосовувати навички щодо розрахунку страхових платежів і	Тести, питання, задачі

		страхових виплат, формування страхових тарифів у страхуванні майна	
2/ 2	9. Страхування відповідальності	Розуміти організаційну схему та економічний механізм страхування відповідальності та вміти застосовувати практичні навички щодо страхових ризиків, страхових платежів, страхових виплат та страхових тарифів у розрізі різних видів страхування відповідальності	Тести, питання, задачі
2/ 2	10. Співстрахування та перестрахування	Розуміти сутність та значення співстрахування і перестрахування та вміти застосовувати на практиці методи і форми проведення перестраховальних операцій	Тести, питання
2/ 2	11. Доходи, витрати і фінансові результати страховика	Розуміти сутність, зміст та джерела формування усіх видів доходів страховика, склад та економічний зміст його витрат та застосовувати на практиці навички щодо визначення фінансових результатів, характеристики системи оподаткування та розрахунку чистого прибутку страховика	Тести, питання, задачі
2/ 2	12. Фінансова надійність страховика	Розуміти економічний зміст та значення фінансової надійності страховика, вміти на практиці застосовувати навички щодо порядку визначення її основних показників	Тести, питання, задачі

Рекомендовані джерела інформації

1. Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 14 лист. 2017 р. № 4258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-18>
2. Вимоги до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 4 лют. 2014 р. № 295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0344-14> (дата звернення: 30.08.2021).
3. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436 - IV. Дата оновлення: 07.02.2020. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Додаткові вимоги до договорів страхування життя : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 1 черв. 2017 р. № 2172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-17>

5. Кодекс торгівельного мореплавства України. *Законодавство України про страхування: Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 1997. №4. С. 175-187.
6. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) : затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 груд. 2016 р. № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>
7. Положення про обов'язкові нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших ніж страхування життя від 8.10.2009 р. № 741. Дата оновлення: 07.02.2020. URL: <http://dfp.gov.ua>.
8. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : затверджене розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 черв. 2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0782-18>
9. Правила страхування від 27.04.2007 р. Дата оновлення: 07.02.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/page2>. (дата звернення: 30.08.2021).
10. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
11. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-I. Дата оновлення: 07.02.2020. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
12. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
13. Про страхування : Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
14. Про страхування. Проект Закону України від 06.02.2015 р. № 1797-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53904
15. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
16. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/435-15>
17. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 252 с.
18. Безугла В. О., Постіл І. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
19. Вовчак О.Д. Страхова справа : підруч. Київ : Знання, 2016. 391 с.
20. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навч. посіб. За ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2016, 2014. 328 с.

21. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : Підручник. Київ : Кондор, 2016. 544 с.
22. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
23. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування : навч. посіб. Одеса, 2017. 296 с.
24. Плиса В.Й. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с.
25. Попова Л.В., Марич М.Г., Федішин М.П. Міжнародне страхування: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 184 с.
26. Русул Л.В. Ризик-менеджмент у страхуванні: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 83 с.
27. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 288 с.
28. Страхування : Підручник. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 1019 с.
29. Страхування : практикум: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2011. 607 с.
30. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
31. Ткаченко Н. В. Страхування: навч. посіб. Київ: ЛіраК, 2007. 376 с

32. Андреева О. Доцільність становлення інституту саморегулювання на ринку страхових послуг. *Прометей*. 2012. № 1 (37). С. 233–237.
33. Ачкасова С. Антикризове управління діяльністю страхової компанії. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 337–343.
34. Бачо Р. Діяльність страхових брокерів як суб'єктів страхового підприємництва в реаліях України. *Вісник ЖДТУ*. 2019. № 1 (55). С. 316–317.
35. Білоус Н.М. Страхові послуги: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2010. 109 с.
36. Бондаренко Є. Злочини, що вчиняються у сфері страхування: шахрайства та основні його види. *Митна справа*. 2014. Спеціальний вип. С. 98–103.
37. Василенко А. Інвестиційна стратегія страхових компаній : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2006. 168 с.
38. Гаманкова О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2007. 328с.
39. Головащук А. Страхування професійної відповідальності медичних працівників. *Юридичний журнал*. 2018. № 5. С. 48–50.

40. Заяць О. Протидія правопорушенням у сфері страхування: порівняльно-правовий аспект. *Юридичний вісник*. 2014. № 1 (30). С. 130–134.
41. Кулина Г. Теоретико-методичні засади оцінювання платоспроможності страхових компаній. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип 5. С. 885–889.
42. Лесик Л. Досвід застосування в Україні обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 6. С. 231–234.
43. Манько І. Сутнісні характеристики діяльності страхових посередників на ринку страхових послуг України. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Серія «Економічні науки»*. 2011. Вип. II (42). С. 146–151.
44. Охріменко О.О. Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристське підприємництво): навч. посіб. Київ : Міжнародна агенція «VeeZone», 2015. – 416 с.
45. Піратовський Г. Страховий бізнес: управління розвитком : монографія. Київ : КНТЕУ, 2006. – 254 с.
46. Приказюк Н.В. Державне регулювання страхового ринку України: тенденції та перспективи розвитку. *Фінанси України*. 2019. № 7. С. 101–108.
47. Сова О. Проблеми та перспективи розвитку страхового бізнесу в Україні. *Наука й економіка*. 2015. № 1 (37). С. 42–48.
48. Сороківська М. Процес управління фінансовими ризиками страхових компаній. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.6. С. 265–269.
49. Терованесов А. Науково-методологічні засади розвитку правовідносин медичного страхування. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 50–56.
50. Ткаченко Н. Ризики діяльності страхових компаній: теоретичний аспект. *Фінанси України*. 2010. № 7. С. 84–92.
51. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
52. Череп А. В. Практичний іноземний досвід медичного страхування. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 2 (19). С. 17–23.
53. Шірінян Л. Оподаткування страхових компаній України. *Фінанси України*. 2010. № 5. С. 76–85.

Інтернет-ресурси

54. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2023).
55. Статистичні дані з офіційної Інтернет-сторінки Ліги страхових організацій України URL : // <http://www.uainsur.com>. (дата звернення: 30.08.2023).

56. Статистичні дані з офіційної Інтернет-сторінки Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. URL: // <http://www.dfp.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2023).

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Страхування» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компо

нентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (поточні оцінки, підсумкова оцінка за КПІЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
1. Усне опитування під час заняття (6 теми по 5 балів макс 30 балів). 2. Письмова робота макс 70 балів	1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 2 бали макс 12 балів). 2. Тестові завдання (20 тестів по 3 бали за тест макс. 60 балів). 3. Завдання 1 макс. 28 балів)	1. Написання та захист КПІЗ макс 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу макс 20 балів	Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест – макс. 40 балів). Завдання 1 макс. 30 балів) Завдання 2 макс. 30 балів)	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)